IKASTOLEN ELKARTEKO UDALEKUEN PROTOKOLOA

AURKEZPENA

Ikas Kultur Elkarteko (IKE) Udalekuen Proiektua Ikastolen Elkarteak udan antolatzen dituen udalekuak kudeatzeaz, koordinatzeaz eta ikuskatzeaz arduratzen da.

Horrela, ikastoletako gazte euskaldunek jasotzen duten hezkuntza formala osatu eta luzatu nahi dugu, baina oinarrizko ikuspuntu ezberdin batetik: Udalekuak, aisiaren eta astiaren testuinguruan gauzatzen dira. Elementu ludiko hau oinarrizkoa da proposatzen diren helburu hezigarriak eta ekintzak ulertzeko.

Hala ere udaleku hauetan hezkuntza kontzeptua azaltzen da, izan ere, gazte euskaldunak hezi nahi ditugu aisiaren eta astiaren ikuspuntutik. Horrela bada, udalekuak, aisiako eta astialdiko heziketatzat ulertu behar dira, baina, konnotazio bikoitzarekin: ikastea (hezkuntza) eta ondo pasatzea (aisia eta astia).

Beraz, IKEko Udalekuen Proiektua funtsezko lau zutabeetan oinarritzen da:

- Hezkuntza proiektu euskalduna
- Aisian eta astialdian zentraturiko proiektua
- Baloreetan oinarritutako hezkuntza integralaren proiektua
- Kalitatezko proiektua

Hezkuntza integralaz aritzean, baloreetan hezteaz ari gara, hala nola:

- Euskaraz bizi
- Euskal kultura
- Segurtasuna
- Autodiziplina eta autokontrola
- Elkarbizitza eta harremanak
- Lankidetza eta kolaborazioa
- Integrazioa eta tolerantzia
- Errespetua
- Esperimentazioa
- Erantzukizuna
- Ekologia eta ingurumena
- Gauzak zaintzea
- Hezkidetza
- Sexu-hezkuntza
- Osasuna eta higienea
- Iniziatiba eta ekiteko gaitasuna
- Sormena eta berrikuntza

[1] Dossier honetan azaltzen diren ekintza guztiak ezin izango dira udalekuan zehar gauzatu. Orokorrean, udalekuak dituen azpiegitura, instalazioen, baliabide materialen zein giza baliabideen arabera jarriko dira martxan.

Balore hauek guztiak udalekuan zehar presente egongo dira, bai eguneroko ekintzetan, elkarbizitzan eta abaguneak sortzen diren unetan ere. Hau da, zirimiria bezalakoa da: Neska-mutilen barrenak emeki-emeki bustitzera heltzen da.

Batez ere, neska-mutil euskaldunak hezi nahi ditugu, beraien kultura eta ohiturak maite dituztenak eta horretaz harro sentitzen direnak, beste kulturak errespetatu eta ezagutzeko kuriositatea dutenak, toleranteak, besteekin nahiz ingurunearekin errespetuzko tratamendua dutenak, elkarrizketaren aldekoak. Honez gain balore hauek ere landuko dira: Jokabide osasungarriak, berdintasunean oinarritutako tratua (ez sexista), lankidetza, norbere ekintzen erantzule izatea eta inguruarekiko zein gauzekiko ardura; autodiziplina maila altua, komunikatzeko gaitasuna eta, bai inguruarekin bai pertsonekin afektuzko harremana izatea; irekia, malgua eta ezagutzaz zein helburuz betea izatea; gaitasun eta mugen jabe izatea; iniziatiba, ekiteko gaitasuna, sormena eta berritzeko gaitasuna. Laburbilduz, integralki zentzu guztietan formatutako neska-mutilak.

Hau guztiau, ondo preparatutako zuzendari eta begiralez osatuta: Kualifikazio maila altuko, hezteko gaitasun handiko eta IKEko Udalekuen Proiektuaren idearioarekin bat datozen begirale eta zuzendariekin. Horrela, neska-mutilen aisian eta astialdian, heziketa integrala, euskalduna eta kalitatezko heziketa eskaintzeko bermea dugu.

Dokumentu honek, IKEko Udalekuen Proiektuak, udalekuetako programazioetan begiesten eta lortu nahi dituen baloreak, helburuak, ekintzak eta erantzukizunak jasotzen ditu. Ikuspuntu honetatik hiru funtzio betetzen ditu:

- IKEko Proiekturen helburuak deskribatu, ekintzen garapena homogeneizatu eta proiektu hau gauzatuko dutenen erantzukizunak argitu.
- Begiraleen eguneroko jardueran, urratsak ematerakoan zein erabakiak hartzerakoan, lagungarri izan.
- Azkenez, egotzi zaien udalekuko proiektuaren planifikazioan, kudeaketan eta garapenean parte hartzera eta ekarpenak egitera animatzen duen motorea da. Begiraleen iniziatibari eta sorkuntzari irekita dago, beti ere, IKEko Udalekuen Proiektuko helburuak hobetzeko eta osatzeko asmoarekin.

Era honetara, begiraleen iradokizunei eta proposamenei irekita dagoen dokumentu dinamikoa dugu, eraginkorra izateko xedearekin. Hori dela eta, animatzen zaitugu protokoloaren amaieran dagoen 1 Eranskinean baliagarria izan daitekeena idaztera.

Eskerrik asko zure parte hartzeagatik.

BALOREA	EUSKARAZ BIZI
HELBURUAK	• Neska-mutilen arteko euskarazko elkarbizitza. • Erabileran motibatu eta euskara elkarrekin komunikatzeko eta erlazionatzeko tresnatzat bultzatu, ez ikasgaitzat. • Begiraleen arteko erlazioa, neska-mutilen artekoa eta begirale eta neska-mutilen artekoa euskara hutsean garatu. • Neska-mutilengan, euskararen erabilera, kultura espresatzeko bide gisa irakatsi, bizitzeko era gisa, besteekin sentitu eta erlazionatzeko, baita beraien ingurune natural eta materialarekin ere.
EKINTZAK	• Euskara erabili, begiraleek elkarrekin komunikatzeko eta barne harremanetarako. Baita, neska-mutilekin komunikatzeko eta erlazionatzeko ere. • Udalekuko neska-mutilek beraien artean komunikatzeko eta erlazionatzeko soilik euskara erabiltzen dutela kontrolatu. • Euskara erabili udalekuko idatzizko dokumentuetan, erantzuleen arteko komunikazioetan baita neska-mutilenetan ere. Udalekuko ekintzetan soilik euskara erabiltzea.
ERANTZUKIZUNAK	• Elkarbizitza euskara hutsean gauzatzeko gai ez den partaiderik dagoen antzeman. Kasuren bat balego, zuzendariari aditzera eman. • Neska-mutilen arteko elkarbizitza euskara hutsean gauzatzen dela bermatu. • Begiraleen arteko harremanak, neska-mutilen artekoak eta begirale eta neska-mutilen arteko harremanak euskara hutsean gauzatzen direla bermatu. • Euskara komunikatzeko eta erlazionatzeko tresnatzat hartzen dela zaindu, ez ikasgai gisa.

BALOREA	EUSKAL KULTURA
HELBURUAK	• Neska-mutilengan esperientzia aberasgarriak eta anitzak sortaraztea, euskal kultura adierazteko bideak ezagutzeko. • Neska-mutilek, herriko kultura adierazteko erak ezagutu ditzatela, baita udalekua egingo den ingurunekoa ere. • Neska- mutilek, udalekua kokatuta dagoen inguruko geografiarekin erlazionatutako arloak ezagutzea: Historia, artea...beti ere udalekuko ekintzekin erlazionatuta. • Beste kultura eta bizi era batzuk ezagutzea, Euskal Herriko ingurunearen baitan. • Euskal Herriko beste toki batzuetako izateko era ezagutu. • Neska - mutilek, euren herrikoez gain, Euskal Herriko ohiturak, folklorea, dantzak, gastronomia, jaiak, kirola, jolasak... ezagutzea.
EKINTZAK	• Euskal herriko lurralde ezberdinetako neska-mutilen arteko elkarbizitza, udaleku berean. Eguneroko tratuak berak, neska-mutilen arteko hartuemana eta ezagupenen elkartrukea bideratzen dute. • Begiraleen eguneroko lanean, bai neska-mutilekin baita euren artean erlazionatzerakoan ere, ezagutzen elkartruke bat ematen da. • Gaubelak, solasaldiak, bazkariak... bezalako ekintza zehatzak, non neska-mutilen euren arteko esperientzien trukea zein begirale eta neska-mutilen artekoa protagonista den. • Euskal kulturaren adierazpenen erakustaldi zehatza eta programatua: dantzak, folklorea, kantak, bertsoak, musika, Euskal Herriko lurraldeetako herri-kirolak... • Neska-mutilek publikotzat parte hartzea euskal kulturaren adierazpenetan: dantzak, folklorea, kantak, bertsoak, musika, Euskal Herriko lurraldeetako herri-kirolak...

EKINTZAK	• Neska-mutilen parte hartzea, euskal kulturaren adierazpenak erreproduzitzen dituzten ekintza programatuetan: dantzak, folklorea, kantak, bertsoak, musika, Euskal Herriko lurraldeetako herri-kirolak... • Egoera zehatzetaz baliatu eta, esaterako, toki desberdin askotako neska-mutilak batera dauden udalekuetan, "ad hoc" ekintzak programatu. • Udalekua kokatuta dagoen eremuko kultura adierazteko bideetaz baliatu, herriko jaiak, gertaerak, etab. Era berean, baita Euskal Herriko beste toki batzuetakoak ere.
ERANTZUKIZUNAK	• Euskal kultura adierazteko moduak dituzten ekintzak prestatu eta programatu: dantzak, folklorea, kantak, bertsoak, ... • Neska-mutilen arteko esperientzien trukea bideratzen duten beraien arteko adiskidetasunezko harremanak bultzatzen eta sortzen direla zaindu. • Euskal kulturari dagokionean,tutore lana garatu neska-mutilen arteko komunikazioan eta esperientzien trukean. • Ahal den neurrian, Euskal herriko lurraldeetako herri-kirolen eta jolasen erakustaldietan, neska-mutilek publikotzat parte hartzea prestatu eta programatu. • Ahal den neurrian, Euskal Herriko lurraldeetako herri-kirolen eta jolasen erakustaldietan, neska-mutilen parte hartzea prestatu eta programatu. • Egoera zehatzez baliatu, esaterako, toki desberdin askotako neska-mutilak batera dauden udalekuak, ezagupenen eta esperientzien trukea sustatzeko.

BALOREA	SEGURTASUNA
HELBURUAK	• Neska-mutilen osasun fisikoa zaintzea kanpaldian zehar. • Gure organismoaren ahultasunaz jabetu, euren jokabideetan jarrera ziurragoak garatzeko. Euren segurtasuna, kideena eta orokorrean inguruko pertsonen, animalien eta gauzen segurtasuna bermatu. • Neska-mutilengan, euren gorputzaren ezagutza bultzatu, euren mugen eta ahulezien jabe eginarazteko. • Geure segurtasuna nahiz inguru hurbileko segurtasuna hobetzeko, neska-mutilekin jarreren gaineko hausnarketa egin, kideekiko arreta berezia mantenduz.
EKINTZAK	• Udalekuan neska-mutilek gauzatzen dituzten ekintza guztietan, segurtasun neurriak hartu. • Udalekuan neska-mutilen eguneroko gertaeretan eta instalazioetan, segurtasun neurri guztiak hartu. • Egoera zehatzez baliatu segurtasun neurrien gainean hausnartzeko, esaterako, sua egiten denean, hondartzara bainatzera doazenean, menditik zehar paseatzerakoan edo eskalatzea edo bizikletan ibiltzea bezalako ekintza “arriskutsuetan”. • Beharrezko segurtasun neurriak kontuan izan ez diren egoera zehatzetaz baliatu, esaterako, neska edo mutiko batek beste bati harria botatzen dioenean, neska edo mutiko bat txantxetan ari denean plater bat jaurtikitzen dioenean, bizikletan abiadura handian ibiltzean,... Egoera hauek zuzendu eta arreta berezia eman, segurtasun neurri ezak eta arduragabekeriak ekar ditzakeen ondorio kaltegarriak argi utziz. • Udaleku hasieran eta udalekuan zehar, neska-mutilei gogorarazi, bete behar diren arau batzuk daudela euren osotasuna zaintzeko.

ERANTZUKIZUNAK	• Udalekuko eguneroko zereginetan eta instalazioetan beharrezkoak diren segurtasun neurriak hartu, begiraleen eta neska-mutilen segurtasuna bermatzeko. • Neska-mutilen segurtasuna momentu oro zaindu, ez bakarrik programatutako ekintzetan baita euren denbora librean, gauean nahiz atseden uneetan. • Udalekuko egonaldian neska-mutilek gauzatzen dituzten ekintza guztietan beharrezkoak diren segurtasun neurrien aplikazioa bermatu. • Segurtasun neurrietaz hausnartzeko, egoera zehatzez baliatu, esaterako, sua egiten denean, hondartzara bainatzera doazenean, menditik zehar paseatzerakoan edo eskalatzea edo bizikletan ibiltzea bezalako ekintza "arriskutsuetan". • Beharrezko segurtasun neurriak kontuan izan ez diren egoera zehatzez baliatu, esaterako, neska edo mutiko batek beste bati harria botatzen dioenean, neska edo mutiko batek txantxetan ari dela beste bati plater bat jaurtikitzen dioenean, bizikletan abiadura handian ibiltzean... Egoera hauek zuzendu eta segurtasun neurri ezak eta arduragabekeriak ekar ditzaketen ondorio kaltegarriei arreta berezia eman.

BALOREA	AUTODISZIPLINA ETA / EDO AUTOKONTROLA
HELBURUAK	• Neska-mutilek talde funtzionamenduaren eta jokabideen inguruko arau jakin batzuk bereganatzeko gaitasuna garatu, taldean hobeto moldatzeko. Arauekiko errespetua sustatu, elkarrenganako errespetu gisa. • Neska-mutilak obedientzian hezi, besteekiko nahiz norbere buruarekiko errespetu forma bezala. Taldea babestu eta biltzeko obeditzearen hausnarketa garatu, elementu babesle eta bateratzaile bezala. • Erantzukizunaren zentzua barneraraztea eta arauak betetzeko borondatea sendotu.· • Bere interesak zaintzen dituzten neska-mutilengan errespetuaren eta obedientziaren zentzua sustatu.
EKINTZAK	• Udalekuko funtzionamenduko araudiaren informazioa ematea eta betetzea.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilek udalekuaren funtzionamenduaren araudia ezagutzen dutela ziurtatu, baita beraien eskubideak eta betebeharrak ere. • Neska-mutilek udalekuko araudia betetzen dutela bermatu. • Udalekua egiten den Ikastola edo etxeko azpiegituraren araudia errespetatu eta neska-mutilei ere errespetarazi.

BALOREA	ELKARBIZITZA ETA HARREMANAK
HELBURUAK	• Taldean elkarbizitzako baloreak garatu eta sustatu: Taldekideen arteko harremanak, komunikazioa, konfiantza, garapen pertsonala, afektua, etab. • Udalekuko elkarbizitza eta harreman bateratzaileak sustatzen dituzten errespetuzko jarrerak suspertu. • Puntualtasun kontzeptua garatu neska-mutilengan beste kideekiko eta begiraleekiko errespetutzat.
EKINTZAK	• Udalekuan, neska-mutilen arteko elkarbizitza 24 orduz. • Jateko, lo egiteko, ikasteko, jolasteko... espazio berak erabili. • Harremanak, komunikazioa eta taldekide izatea bultzatzen dituzten jolasak. • Neska-mutilek bete behar duten ordutegia izatea; altxatzeko, jateko, lotara joateko, ekintzetarako, etab.
ERANTZUKIZUNAK	• Begiraleen arteko elkarbizitza eta errespetua egokia izaten lagundu. Gauza bera udalekuko neska-mutilen arteko elkarbizitza eta harremanei dagokionean ere. Era berean, begiraleen eta neska-mutilen artean elkarbizitza egokia eta bakean, poztasunean eta giro onean oinarritutako harremanak bermatzen eta zaintzen lagundu. • Neska-mutilei udalekuan ezarritako ordutegia betearazi.

BALOREA	LANKIDETZA ETA KOLABORAZIOA
HELBURUAK	• Neska-mutilak ez-indibidualismoan, talde lanean, elkartasunean, taldearen mesedetan eta errendimenduan, lanarekiko zein talde garapenarekiko ekarpen pertsonaletan, besteen adiskidetasunaren gozamenean, elkar ulertzeko komunikazioan eta ulertzeko gaitasunean hezi. • Jokabide solidarioak sustatu neska-mutilengan: Besteengan pentsatzen ikasi, besteen tokian jartzen ikasi, gauzak besteen ikuspuntutik behatzen ikasi, elkar banatzen, parte hartzen, ekarpenak egiten etab.
EKINTZAK	• Taldean oinarritutako ekintzak, jolasak, kirola, elkarbizitza…
ERANTZUKIZUNAK	• Taldekide izatearen zentzua bultzatzen duten ekintzetan aktiboki lagundu.

BALOREA	INTEGRAZIOA ETA TOLERANTZIA
HELBURUAK	• Egoera berriek eskaintzen dituzten bizipenez eta neska-mutilek pertsona berriekin dituzten harremanak nahiz sozializatzeko dituzten inguru berrien ezagupenetaz baliaturik, neska-mutilen jarrerak eta jokabideak malgutu. • Neska-mutilengan tolerantzia bultzatu, ezberdinak diren neska-mutilekiko harreman interpertsonalen bidez: Sexu ezberdineko pertsonak, sinismen erlijioso ezberdinetakoak, ohitura ezberdinetakoak, gizarte maila eta inguru geografiko ezberdinetakoak, bizitza ulertzeko era ezberdina duten pertsonak etab. • Udalekuko beste neska-mutilekin komunikatzeko eta erlazionatzeko moduak ezagutu, eurekin nola jokatu ikasteko. • Arazo fisikoak, psikikoak, izaera arazoak, elikadura arazoak, etab. dituzten neska-mutilekin elkarbizitza aurkitu, eguneroko bizimoduan integratzeko. • Pertsona ez-gaituak eta / edo kanpo ezaugarri ezberdinak dituzten pertsonekiko harremanak desmitifikatu eta normalizatu.
EKINTZAK	• Neska-mutilen parte hartzea udalekuko ekintza guztietan, baldintza berdinetan eta inolako bazterketarik gabe, dauden ezberdintasunak aintzat hartuz: Neska-mutilak taldean integratzeko jolasak. • Egoerak eskatzen duenean, neska-mutilek dituzten arazo eta zailtasunen gaineko hausnarketa. • Arazoren bat izan dezaketen neska-mutilen integrazioa eguneroko elkarbizitzan: zeliakoak, diabetikoak, Down sindromea dutenak, itsuak, autistak, epileptikoak... Arreta berezia, neska-mutiko hauek parte har dezaketen ekintza guztietan sartzeko eta integratzeko orduan, udalekuko plana oztopatu gabe.

ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilen parte hartzea bermatu udalekuko ekintza guztietan, baldintza berdinetan eta inolako bazterketarik gabe. • Arazoren bat izan dezaketen neska-mutilen arteko eguneroko elkarbizitzaren garapen normala bermatu: zeliakoak, diabetikoak, Down sindromea dutenak, itsuak, autistak, epileptikoak... • Ezintasunen bat duen pertsonarik izango balitz, neska-mutil hauen integrazioa bermatu programatutako ekintzetan, beti ere, udalekuko plana oztopatu gabe. • Bide eman, neska-mutil hauek eguneroko bizitzan dituzten arazoen eta zailtasunen gaineko hausnarketa egiteko. • Neska-mutil guztiak taldean integratzea eragiten dituzten jolas eta ekintzak ezarri.

BALOREA	ERRESPETUA
HELBURUAK	• Ezberdintasun fisiko, sexual eta abarrekiko errespetua sendotu baita pertsonen intimitatearekiko nahiz pribatutasunarekiko. • Iritzi nahiz erlijio ezberdinekiko errespetua sendotu, bakoitzaren garapen pertsonala errazteko. • Aukera politiko ezberdina nahiz ideologia ezberdina dutenekiko errespetua sendotu. • Udaleku inguruko pertsonek merezi duten errespetua eta kontsiderazioa bultzatu neska-mutilengan, baita programatutako ekintzak burutzen direnean ere.
EKINTZAK	• Udalekuko erantzuleek eskura dituzten neurri guztiak jarriko dituzte, neska-mutilen intimitatea eta pribatutasuna bermatzeko, udalekuko egonaldian zehar. Baita erlijio sinismenen praktika eskatzen dutenei ere. • Udalekua edo ekintzak egiten diren inguruko pertsonekin harremana duten programatu edo programatu gabeko ekintzak egitea.
ERANTZUKIZUNAK	• Begiraleek, udalekuko egonaldian zehar, eskura dituzten neurri guztiak jarriko dituzte, neska-mutilen intimitatea eta pribatutasuna bermatzeko. • Udalekuan Neska-mutilek antolatu, ospatu edo parte har dezaketen ekintza politikoak, erlijiosoak... ekiditea. • Era berean, neska-mutilen iritzi ezberdinen errespetua zaintzea. • Neska-mutilek, udaleku inguruko nahiz zenbait ekintza egingo diren tokietako pertsonak behar bezala errespetatzen dituztela zaindu.

BALOREA	ESPERIMENTAZIOA
HELBURUAK	• Familia ingurutik at bizipen berriak bizi, neska-mutilen garapen pertsonala aberasteko, bai ikuspuntu kognitibotik bai afektibotik. • Norbere esperientziatik, egoera berrietan parte hartzeagatik, ekintzetatik etab. ikasi. • Neska-mutilengan beraien esperientzien, iritzien, pentsatu eta sentitzeko moduen berezko trukea erraztu. • Neska-mutilen bizi-esperientzia aberastu begiraleen harremanen bidez.
EKINTZAK	• Adin ezberdinetako neska-mutilen elkarbizitza, ohituta ez dauden inguru batean. • Neska-mutilek, familiagirotik kanpo, euren pare taldeko kideekin harremanak lantzea, begiraleen eta zuzendariaren zaindaritzapean. • Ekintza berriak gauzatzea, gehienetan neska-mutilek ezagutzen ez dituztenak, horrela ez bada ere, egoera eta dinamika ezberdin baten gauzatuak.
ERANTZUKIZUNAK	• Begiraleek eskura dituzten neurri guztiak jarri beharko dituzte neska-mutilek euren egonaldia erabat aprobetxatzeko. • Udalekuko proiektuaren prestaketan lagundu, non neska-mutilek gauza ditzaketen ekintzak azaltzen diren.

BALOREA	ERANTZUKIZUNA
HELBURUAK	• Euren jokabideen gaineko hausnarketak garatu neska-mutilengan, jokabide batek beregan eta besteengan eragina eduki dezakeela barneratu dezaten. • Neska-mutilak, eurek egindako ekintza eta hauen ondorioez jabetzea eta erantzule izatea.
EKINTZAK	• Taldeari demostratu, neska-mutilek ulertzen dutela euren ekintzen erantzule direla. Horrela bada, talde funtzionamenduko arauen aurka doan jarrera edo jokabideren bat azaltzen dutenean, beraien jarrera zuzentzea, elkarrizketak, solasaldiak, tertuliak, hizketaldiak eta “ad hoc” ekintzak erabiliz.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilak, euren ekintzen erantzukizun zentzua sustatzen duten ekintzetan parte hartzera motibatu. • Neska-mutilek talde funtzionamenduaren araudiaren aurkako jarrera edo jokabideren bat azaltzen dutenean, euren jokabidea zuzentzen dutela zaindu. • Era berean, talde funtzionamenduaren araudiaren aurkako jarrera edo jokabideren bat azaltzen dutenean, euren jokabidea zuzendu.

BALOREA	EKOLOGIA ETA INGURUMENA (1)
HELBURUAK	• Neska-mutilak dauden inguru geografikoa errespeta dezaten kontzientziarazi; bertako bizidunak, instalazioak, gauzak, animaliak landareak, etab. zaindu, euren eta besteen gozamenerako.
EKINTZAK	• Udaleku, auzo edo herriko inguru hurbileko ezagutzarekin erlazionatutako ekintza parte hartzaileak, guztia errespeta daiten arreta berezia jarriz. • Neska-mutilek, ingurua errespetatzeko eta gozatzeko eduki behar dituzten jokabideak bultzatu azalpenez lagundutako ekintzen bidez, hala nola, zuhaitzak landatu, bizikletan paseo batzuk, senderismoa, eskalada... • Neska-mutilek, naturan egindako ekintzen ondorioz sortutako zaborrak eta hondakinak jasotzea. Kalteak gertatuko balira ahal den neurrian konpondu eta euren ekintzen ondorioen eta erantzukizunen gainean hausnartu.
ERANTZUKIZUNAK	• Udaleku, auzo nahiz herri inguru hurbila ezagutzeko ekintzetan parte hartzera bultzatu. • Udalekua kokatzen den tokiko nahiz ekintzak burutzen diren inguru naturalaren errespetuzko erabilera egokia izan, neska-mutilei ere antzeko jokabideak eta jarrerak exijitu.

BALOREA	EKOLOGIA ETA INGURUMENA (2)
HELBURUAK	• Naturaren galkortasunean eta kontserbaziorako behar bezala zaintzearen beharrean eragin, norbere, bertan bizi direnen eta bisitan etortzen direnen onurarako. • Naturaren balorea sendotu, naturatik jasotzen duten guztiaz kontzientziatu, era horretara euren ingurua hobeto errespetatzeko.
EKINTZAK	• Ingurumena hobetu, posible den neurrian, honelako ekintzekin: zuhaitzen birlandaketa, sasiak kentzea, mendiak garbitzea, errekak garbitzea... • Arropak garbitzerakoan bai dutxatzerakoan xaboi eta bestelako garbigarriak neurrian erabiltzea.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilak, ingurumena hobetzen duten ekintzetan parte hartzera bultzatu (beti ere programatuta daudenean). • Neska-mutilek higiene pertsonalean, arropak eta instalazioak garbitzean, garbigarrien erabilpen zuzena egiten dutela ziurtatu.

BALOREA	GAUZAK ZAINTZEA
HELBURUAK	• Materialen, azpiegituren eta gauzen balioaz kontzientziatu baita ondasun higigarri eta higiezinez ere. • Materialarekiko, altzariekiko eta instalazioekiko errespetua garatu norbere zein taldearen onurarako, erabilpen onaren bidez.
EKINTZAK	• Neska-mutilei, erabiltzen dituzten gauzen erantzule izatea exijitu: Gauzak erabiltzeko baimena eskatzea, ondo zaintzea eta hartu bezala bueltatzea. • Egoerak laguntzen duenetan, adibidez, zerbait apurtzean, erantzule den pertsonak konpondu beharko du. Ezin bada, kaltearen erantzuleak, konponketaren prozesu osoa ikusiko du.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilei erabiltzen dituzten gauzen erantzule izatea exijitu materialen eta instalazioen erabilera egokia egiteko eredua izan. • Sor daitezkeen kalte-ordainak konpontzeko neurri egokiak ezarri zuzendariarekin adostuta.

BALOREA	HEZKIDETZA
HELBURUAK	• Sexu ezberdintasunaren aberastasunean hezi, beti ere, berdintasunean eta ez-diskriminazioan oinarrituta (zentzu batean edo bestean). • Norbere intimitatearen errespetuan hezi.
EKINTZAK	• Neskek eta mutilek naturaltasun osoz konpartitzen dituzte espazio berak, jolas berak, jatordu berak, lokal berak, material berak eta instalazioak. Begiraleek ere jokabide bera dute. • Hizkuntza ez sexista erabiltzea, jarrera eta jokabide ez sexistak. Tratu pertsonal ez sexista. • Neskak eta mutilak zeregin, obligazio eta betebehar berak egitea: Mahaia jaso, garbitu, erratza pasa, higienea, jolasak... • Neskak eta mutilak elkarrekin jolastea eta kirol ekintza berdintsuak garatzea, talde eta ekipo mistoak osatuz.
ERANTZUKIZUNAK	• Ahal den neurrian, logeletako banaketa, sexuari begiratu gabe egiten dela zaindu. • Neska-mutilek naturaltasun osoz, espazio berak, jolas berak, jatordu berak, lokal berak, material eta instalazio berak konpartitzen dituztela zaindu, horretarako eredua izan. • Begiraleen artean, hizkuntza ez sexista, adibide ez sexistak eta jarrera zein jokabide ez sexistak erabili baita neska-mutilenengana zuzentzean ere, beraiei ere antzerako jarrerak exijitu. • Neska-mutilek zeregin, obligazio eta betebehar berdinak konpartitzen dituztela bermatzea: mahaia jaso, garbitu, erratza pasa, higienea, jolasak..

BALOREA	SEXU HEZKUNTZA
HELBURUAK	• Neska-mutilak bi sexuen arteko ezberdintasun fisiko eta biologikoan hezi, ikuspuntu ez diskriminatzaile eta batzuen zein besteen ezberdintasun naturalak errespetatuz. • Neska-mutilak, beste sexua deskubritzera eta ezagutzera orientatu.
EKINTZAK	• Nesken eta mutilen arteko ezberdintasun naturalak ulertu eta ezagutzeko, elkarrizketa, solasaldi, hizketaldi eta “ad hoc” ekintzetaz baliatu. • Bi sexuetako baten duintasuna gutxiestea edo kaltetzea eragiten duen edozein adierazpen era (hitzezkoa, keinuzkoa..) desprestigiatu, elkarrizketak, solasaldiak, hizketaldiak eta “ad hoc” ekintzak erabiliz.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilei beraien ezberdintasun naturalak ulertu eta ezagutu ditzaten, egoera egokiez baliatu. • Bi sexuetako baten duintasuna gutxiestea edo kaltetzea eragiten edozein adierazpenen aurrean esku hartu, beste begiraleekin jarrera berari eutsiz.

BALOREA	OSASUNA ETA HIGIENEA
HELBURUAK	• Neska-mutilak osasunak, garapen pertsonalerako eta taldearen garapenerako duen balioaz kontzientziatu. • Norbere gorputzaren balioaz jabetu, baita bizitza beraren balioaz eta inguruko bizitzen eta gorputzenaz ere. • Higienearen zentzua sendotu osasun ona edukitzeko tresnatzat, batez ere zehaztuz, norbere higiene pertsonalak talde higienean eragiten duela bai norberarentzako bai taldearentzako mesedetan. • Norbere osasunaren garrantzia garatu drogen erasoen aurrean, drogak organismorako osasuntsuak ez direla kontsideratuz. Bereziki erretzea, edatea... ez direla osasungarriak transmititu.
EKINTZAK	• Norbere gorputzaren higienea: bi edo hiru egunetik behin dutxa (instalazioen arabera) eta aho-aparatua egunero 3 aldiz garbitu (behin gutxienez) • Arropa garbiketa: Aldizka arropaz aldatzen, garbigailua erabiltzen ikasi baita garbitasunaren prozesu osoa ere (garbitu, eseki eta lehortu) • Zaurien zainketa eta odolaren kontrola, kasuren bat gertatuz gero. • Logelen eta gainontzeko gelen garbitasuna eta mantenua • Aldeko egoerez baliatu jokabide osasungarriak zeharka sustatzeko, droga mota ezberdinez informatzeko nahiz drogen gaia tratatzeko, beti ere osasun ikuspuntutik eta hizketaldiak, solasaldiak... erabiliz.

ERANTZUKIZUNAK	- Neska-mutilen higiene pertsonalaren zainketa arduratsuaz, arropa txukuntzeaz eta udalekuko objektu pertsonalak txukuntzeaz arduratu. - Logelen eta gainerako gelen garbitasunean eta mantenuan laguntzen eta parte hartzen dutela zaindu. - Jokabide osasungarriak sustatzen dituzten egoerez baliatu, hau da, droga legal nahiz ilegalak ez kontsumitzea. - Neska-mutilen aurrean ez kontsumitu droga legal edo ilegalik eta kontsumoa ere ez bultzatu. - Neska-mutilek udalekuan zehar droga legalak nahiz ilegalak kontsumitzen ez dituztela bermatu. Gertatuz gero, zuzendariari eman eta gehiago duten edo ez arakatu.

BALOREA	INIZIATIBA ETA EKITEKO GAITASUNA
HELBURUAK	• Neska-mutilak ekintzak, jolasak, eta gogoratzen zaizkien gauzak proposatzera bultzatu. • Neska-mutilen iradokizunei zabalik egon, batez ere, ekintzei dagokienean edo berauek burutzeko erari dagokionean...
EKINTZAK	• Udalekura etortzea ere berritzaile izatea da, neska-mutilentzat esperientzia berri bat baita. • Inprobisazioa, iniziatiba eta ekiteko gaitasuna sustatzen dituzten jolasak (altxorraren bila), egoera berri eta arazoei erantzuna emateko, finkatutako helburuak lortzeko xedearekin.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilengan sormen gaitasuna, iniziatiba eta ekiteko gaitasuna sustatzen dituzten ekintza zehatzetan parte hartu eta neska-mutilak parte hartzera bultzatu.

BALOREA	SORMENA ETA BERRIKUNTZA
HELBURUAK	• Neska-mutilengan sormena eta gaitasun berritzaileak sustatu. • Neska-mutilengan sormena eta gaitasun berritzaileak bermatu. • Neska-mutilengan sormena eta gaitasun berritzaileak bultzatu.
EKINTZAK	• Neska-mutilen aisian garatutako udalekuak sormen esparru bat darama urte osoko hezkuntza formalaren aurrean. • Neska-mutilen sormena bultzatzen duten eskulan tailerrak gauzatu: Pintura, zeramika... • Espresio tailerrak gauzatu (antzerkia, mimoa...) non neska-mutilek ardura guztia hartzen duten: gidoia, eskenatokia... • Solasaldiak, gaubelak, hizketaldiak... non neska-mutilak "motu propio" diren protagonista nagusiak, taldeari bertsoak, txisteak, istorioak, esperientziak, bitxikeriak... eskainiz eta eurek euren jolas eta ekintza propioak sortzeko aukera duten. • Gurasoei eskainitako azken festa, non, neska-mutilek antolatzen dituzten euren ekintzak: Ideia, gidoia, elkarrizketak, espresatzeko era, eszenografia, jantziak, dekoratua eta ikuskizunaren aurkezpena.
ERANTZUKIZUNAK	• Neska-mutilen, sormena sustatzen den ekintzetan parte hartu eta eurak parte hartzera bideratu. • Espresio tailerrak (antzerkia, mimoa...) bezalako ekintzetan parte hartu eta parte hartzera bultzatu, non neska-mutilek ardura guztia hartzen duten: gidoia, eskenatokia... • Neska-mutilak sormena, berrikuntza eta parte hartzea uneoro sustatzen duten ekintzetan parte hartzera bultzatu.

BESTE ERANTZUKIZUN BATZUK

1.- Udalekuko hezkuntza proiektuaren garapenean aktiboki parte hartu.

2.- Begirale taldeak zein zuzendaritza taldeak, talde bezala funtziona dezan laguntza eman. Zentzu honetan, taldearen kohesioa lortu ahal izateko, bai udalekuaren garapenean bai aurreko hilabeteetan, begiraleak jarrera eta jokabide positiboa mantendu beharko du.

3.- Udalekuko zuzendariaren eskakizunak kontuan hartu eta bere erabakiak onartu.

4.- IKE Proiektuaren arduradunak eta udalekuko zuzendariak hainbat arlotan zehazten dituzten ekiteko jarraibideen jarraipena egin, aplikatu eta helarazi.

5.- Begiraleek udalekuan jokatzen duten hezitzaile paperaz kontziente izan behar dute: Neska-mutilen udalekuko egonaldian euren erreferentzia eta tutore dira, gurasoen ordezkoak dira, ondorioz, euren eredu dira. Hortaz, euren jarrerek eta jokabideek momentu oro egokiak izan behar dute.

6.- Arreta berezia jarriko dute udalekuko lehen egunetan, behaketa zorroztuz. Lehenengo unetan taldean integratzeko laguntza behar duten haurrei laguntza, babesa...eskaintzeko helburuarekin. Horrez gain, elikaduran, itxura fisikoan...ere arreta jarriko dute.

7.- Begiraleek argi izan behar dute, neska mutilengan duten tutore eta arduradun lana udalekuko egonaldira murrizten dela, inoiz ez da luzatuko aurreko zein ondorengo egunetara. Beraz, errealistak izan behar dute.

8.- Neska-mutilen diruaz arduratu beharko dute eta arreta berezia jarri guztiek diru kantitate bera izan dezaten.

9.- Zuzendariari aditzera eman udalekuan gertatutako edozein gorabehera (diziplina arazoak, medikua, istripuak...).

10.- IKE Proiektuaren arduradunari, gurasoek zein tutoreek, emandako informazioa zuzendariari eskatu (neska-mutilen datu pertsonalak, hartzen dituen medikamentuak, tratamenduak, egoera eta ezaugarri bereziak, elikadura...). Datu hauek ondo aztertu eta udalekuan zehar ere jarraipena egin.

11.- Neska-mutil bakoitzaren eguneroko gertaera, istripu eta gaixotasunen txostena prestatu.

12.- Bisitarik eta deirik ez dutela jasotzen eta ez dutela euren kabuz halakorik egiten ziurtatu. Gurasoekin nahiz

tutoreekin izan dezaketen telefono bidezko komunikazioa erraztu, beti ere instalazioek eskaintzen dituzten aukerak eta arauak kontuan hartuta.

13.- Neska-mutilek izan dezaketen idatzizko komunikazioa erraztu (gutunak), beti ere instalazioek eskaintzen dituzten aukerak eta arauak kontutan hartu. Gutun horiek inork ez zabaltzeko ardura hartu, baita berandu ez heltzekoa ere.

14.- Zigor fisiko eta psikikorik ez erabili. Horrek ez du adierazi nahi beharrezko neurriak hartu behar ez direnik egoerak eskatzen duenean. Era berean, udalekuan zehar hitz zikinak, zatarrak, biraoak, iraingarriak...ez erabili eta neska-mutilek ere ez erabiltzeko ardura hartu..

15.- Udalekuko ordena aztoratu dezakeen inolako adierazgarririk ez erabili.

16.- Aldika azaltzen diren arropak eta tresnak berrikusi, inork erreklamatu ezean, objektuak udalekuko zuzendariari eman.

17.- Neska-mutilek, udalekua bukatzean, gauza guztiak gordetzeaz eta guztia etxera eramaten dutela zaindu.

18.- Begiraleak, udalekuko egonaldian zehar, ezin izango dira udalekutik atera eta sartu zuzendariaren baimenik gabe.

19.- Begiraleek, udalekuko egonaldian zehar, egun libre bat izango dute, euren erara antolatuz.

20.- Neska-mutilek udalekuko funtzionamenduaren araudia betetzen dutela bermatu. Arau hauek jarraikortasun batez betetzen ez direnean, jarrera ez-sozialak azaltzen direnean edo udalekuko garapen normala kolokan jartzen denean, zuzendariari aditzera emango zaio.

21.- Udalekuaren iraupenean zehar, neska-mutilen jarraipena egin, ikuskatu eta kontrolatu.

22.- Azkenik, arauen bat moldatu edo kendu behar denean, zuzendariari kontsultatu eta bere onespena jaso, batez ere, egoera bereziek eskatzen dutenean.

KRONOGRAMA

HILABETEA	EGINKIZUNAK
ABENDUA	• HARREMANA: IKEko Udalekuen Proiektuaren arduraduna, begirale potentzialekin harremanetan jartzen da. Hauek telefono dei bat jasotzen dute eta datorren urteko begiraleen behin-behineko zerrendan sartzen dira. • BEGIRALEEN DEIALDI PUBLIKOA: IKEko Udalekuen Proiektuaren arduradunak, begirale taldeak osatzeko, beharrezko diren postuen deialdi publikoa egiten du.
URTARRILA	• BEGIRALE BERRIAK: Eskabideen aurkezpena, curriculuma eta beharrezko agiriekin batera.
OTSAILA	• Aurreaukeratutako begirale posibleen listak kontsultatu.
MARTXOA	• ELKARRIZKETAK: Banakako bilera aurreaukeratutako begirale eta IKEko arduradunaren artean (lehenengo hamabostaldian), aukeratuen zerrendak eta ordezkoenak zehazteko. • Aukeratutako begirale bakoitzari egokitu zaion udalekua kontsultatu. • Ordezkoen zerrendak kontsultatu.
APIRILA	• FORMAKUNTZA: Begirale guztien eta IKEko arduradunaren arteko bilera: Arduradunak begiraleen protokoloa aurkeztuko du, non IKEren idearioa, ekintza eta helburu nagusienak eta begiraleen ardurak eta bete beharreko arauak jasotzen diren. • Lynx ikastaroa, ingeles udalekuko zuzendari eta begirale guztiei (2egun). • Egokitutako udalekuko zuzendariarekin bilera, beronen garapena prestatzen hasteko xedearekin (egun erdia)

KRONOGRAMA

HILABETEA	EGINKIZUNAK
MAIATZA eta EKAINA	• PROIEKTUAREN GARAPENA: Begiraleek bilera euren udalekuko zuzendariarekin: Proiektua aztertzeko, logistika prestatzeko, ezagupenak zabaltzeko, bakoitzaren zereginak zehazteko... udalekuko ekintzen eta edukien arabera. • Begirale taldea behin betiko osatzea. • Begirale guztiek IKEko arduradunaren aurrean Lan kontratua sinatzea (gizarte segurantza barne).
UZTAILA	• Udalekuaren zuzendaritza eta garapena. • Udalekua bukatzean, udalekuko protokoloaren ebaluaketa zuzendariari eman. • Egindako lanaren ordainsaria jaso.
IRAILA	• Zuzendariarekin bilera, eurak egindako ebaluaketen inguruko aspektu batzuk tratatzeko, gero Udalekuko memorian txertatu ahal izateko.

1. ERANSKINA: ZURE IRITZIA JAKIN NAHI GENUKE

Beheko koadroan, Ikas Kultur Elkarteko Udalekuetako begiraleen protokoloa hobetzeko beharrezkoak iruditzen zaizkizun iradokizunak, argitasunak eta ekarpenak adieraz ditzakezu. Eskertuko genizuke ahalik eta zehatzena izatea, zure aholkuak zuzen koka ditzagun (esaterako: *“errespetuaren balorean, ekintzetan, “XXXX” jartzen duen tokian komenigarria litzateke “YYYY” jartzea eta / edo gainera “ondoko ezaugarri hau” gaineratzea).*

Behar izanez gero, orri honi nahi beste fotokopia atera diezaiokezu. Behin bete duzunean, IKEko Udalekuen proiektuko arduraduna den Mikel Azanzari igorri.

Eskerrik asko zure parte hartzeagatik.

BEHAKETAK, EKARPENAK ETA IRADOKIZUNAK
❶
❷
❸
❹
❺